

ВАРНЕНСКО ИЗДАНИЕ

ТЪРГОВСКИ ФАРЪ

LE PHARE DU COMMERCE

СУБСИДИРАНЪ ОТЪ ВАРНЕНСКАТА И БУРГАЗНАТА ТЪРГОВСКИ КАМАРИ

Органъ за информация, политическа и стопанска икономия, търговия, земледелие и индустрия.

Телефонъ въ Варна № 223.

Уредникъ: П. ДРАГУЛЕВЪ.

Телефонъ въ Бургасъ № 135

ИЗЛИЗА

Вторникъ и Петъкъ
въ Бургасъ
Срѣда и НедѣляАбонаментъ в България:
За година, 16 лв.
6 м-ца, 8 лв.
3 м-ца, 5 лв.За странство:
За година, 30 лв.
6 м-ца, 15 лв.
винаги предплатя.

Единъ брой 10 стот.

За обявления:

гармоненъ редъ на I-ва
стр. 1 лъ, на II-ра и III
стр. по 70 ст. на IV-та
стр. 20 стотинки.За по-вече обнародвания
се прави особено спо-
разумение.Съобщения, ржонис-
суми се изпращатъ до
уредника: П. Драгулевъ.

Единъ брой 10 стот.

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКА БАНКА

АНОНИМНО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО

Основано въ 1895 год.

Централа въ София,

Седалище въ Русе.

Клонове: Русе, Бургасъ, Варна, Пловдивъ, Габрово, Ломъ и Силистра.

ПОДПИСКА

за увеличение на дружествения капиталъ отъ лв. 5.000.000 — на лв. 7.500.000 —
чрѣзъ издаването на 25.000 акции по лв. 100 номинални.

Въз основа рѣшенията на извънреднитъ обща събрания на г. г. Акционеритъ отъ 23 юний и 14 септември 1913 г. и рѣшенията на Управителния Съветъ на Банката, капитала на дружеството се увеличава отъ 5.000.000 — на 7.500.000 — златни лева чрѣзъ издаване на 25.000 нови акции отъ по 100 златни лева номинални, за която пълъ се открива публична подписка между акционеритъ на Банката при следнитъ

УСЛОВИЯ:

1. Емисиянитъ курсъ на новитъ акции е опрѣдѣленъ по 125 лева златни всѣка една акция. Тѣзи нови акции ще участвуватъ въ печалбитъ на Банката отъ 1-й юлий 1914 година, въ размѣръ на половинъ купонъ за 1914 год. Премията отъ 25 лева златни ще се отнесе за увеличаване резервитъ на Банката.

2. Съгласно чл. 6 на уста а, на носителитъ на старитъ акции се дава изключително прѣдимство при подписката, така че тѣ иматъ право да получатъ безъ всѣка репарация по една нова акция срѣщу всѣки двѣ стари акции. Акционитъ, които биха останали свободни, се разпрѣдѣлятъ между ония акционери, които сж заявили и подписали, че искатъ да взематъ повече акции отколкото имъ се припада. Разпрѣдѣленето става пакъ съотвѣстно на старитъ акции, които подимашитъ притежаватъ.

3. Подписката ще се открие на 1 май 1914 год. и ще се приключи на 3 май с. г. въ 5 часа вечерта при Централата на Банката въ София и клоноветъ ѝ въ Русе, Бургасъ, Варна, Габрово, Пловдивъ, Ломъ и Силистра.

4. При подписката се внася по 60 лева за всѣка акция, а остатъка 65 лева ще се внесе най-късно до 15 юний, заедно съ по лв. 0.50 за разности по напечатването и обгербването на всѣка акция. Срѣщу направенитъ вноски се издаватъ прирѣмени разписки, които ще бжлатъ замѣнени съ нови акции.

5. Правомощието въ подписката се установява чрѣзъ представяне на старитъ акции, приружени отъ надлежно подписани списъци на нумерата. Акционитъ се проверяватъ по нумерата, щемпелиратъ се и се поверяватъ на притежателитъ имъ.

6. Ако нѣкой отъ подписавшитъ не внесе до 15 юний остатъка отъ стойността на подписанитъ си акции, то той губи правото да получи такива, а внесената сума му се поверява безъ лихва слѣдъ като се одържи отъ нея 25%, въ полза на запасния фондъ на Банката.

7. На разположение на г. г. акционеритъ при централата и клоноветъ на Банката се намерятъ бюлетени за подписка съ списъци за нумерата на акционитъ.

Забѣлка: Г. г. Акционеритъ, които живѣятъ вънъ отъ седалището на Банката и клоноветъ, желаючи да подиматъ отъ новитъ акции, умоляватъ се да се отнесатъ своевременно съ писмо до централата или най-близкия клоанъ на Банката, за да имъ се изпратятъ бюлетени за подписка, които тѣ трбба да поверятъ редовно подписани и изпратятъ старитъ акции за проверка и щемпелиране, ката внесатъ същевременно първата вноса и порто за поверяване на акционитъ.

Прѣдложения получени по-късно отъ опрѣдѣления за подписката срокъ, както и такива неприяжени съ сумата на първата вноса, не ще се взематъ подъ вниманіе.

София, Априлъ 1914 год.

Отъ Банката.

ФОЧАНСКА СОЛЪ

Главенъ прѣдставителъ за цѣла България

Българска Техералха Банка.

СКЛАДОВЕ, ФАБРИКИ: ПРАГА,

ВИЕНА,
БУДАПЕСТА,
ТРИЕСТЪ,
ПАРИЖЪ,
ХРИСТИЯНИ,
ТОРОНТОВИНТЕРБЕРГЪ,
КОЛМЕРЪ,
НЕВЕРНЪ,
КЛАУАУ.МАРКА ЛЪВЪ
ЗА МЪЖКИ
ДОЛНИ ДРЪЖАВИМ. ЙОСЪ & ЛЬОВЕНЩАЙНЪ
Имп. & Крал. Придворни Доставчици
Пазете се отъ имитация.

Прѣдставители за България:

Износно-Вносна Банка.

ТЮТЮНИ И
ПАПИРОСИ

„ПРОГРЕСЪ“

КОНЯКЪ, МАСТИКА,
АМЕРЪ, РОМЪ,
ВЕРМУТЪМ. Д. Жршевъ и Синъ — Сливекъ
сж най-добри.

Англо-Американски Търговски Музей — София.

Телегр. а ресь: „Англомеръ“.

Телефонъ № 1192.

Рекорда на ефтиното гориво е

Petters Semi Diesel

моторъ отъ 8—200 В. Н. Р. (дѣйствителни конски сили).

Бензинови газожени мотори „Hornsbv“.

Американски въртѣчки „Farquhar“.

Всѣкакви технически инсталации.

= ОФЕРТИ ПРИ ПОИСКВАНЕ =

= СРОЧНИ ИЗПЛАЩАНИЯ =

Ел. Мошоновъ

Александрия (Египетъ) и агенция въ Каиро и Портъ Саидъ.

Агентура—Комисиона—Прѣдставителство.

Дава всѣкакви свѣденія безъ никакво възнаграждение на всѣки интересующъ се по всички артикули, които могатъ да намѣрятъ добъръ пазаръ въ Египетъ.

Прѣдставява и продава брашна на Индустриалното Дружество „СИЛА“ отъ Варна и разни търговски къщи на комисиони начала.

Адресъ: M-r El. Mochonoff, Alexandrie (Egypete)
B. P. № 825.

Agences: Le Caire & Port-Saïd.

Продава се модерна валцова мелница.

Отъ пѣлвня, яхиръ, дворъ, плодна градина и ливада на пространство около 15000 кв. метра. Мелницата се движи изключително съ вода отъ 26 конски сили. Въ денонощие изработва 8000 килограма брашно. Ползува отъ се общитъ и специални облаги на закона за насрчение мѣстната индустрия. Мелницата се намира въ центра на гр. Дуница.

За споразумение до МАРИЯ Д. НИЧЕВА, гр. Дуница.

СТР. ИКОНОМОВЪ

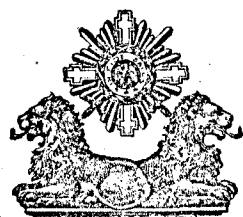
бившъ митнически управителъ.

Прѣдставителство — Комисиона — Транспортъ.

Агентъ на Франц. Застр. Д-во „ЮНИОНЪ“ — Paris.

Деде-Агачъ Гюмюрджини Софлу.

Телеграфически адресъ: Стрикономовъ.

Фабрична Марка.

ГАЗЪ

отъ

най-добро качество

Употрѣбляйте

само тази марка.

„НАФТА“

БЪЛГАРСКО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО

Капиталъ 1,000,000 лв.

Централа въ СОФИЯ.

Клонове въ всички градове на Царството.

Постояни складове въ всички клонове отъ ГАЗЪ въ каси и варели, БЕНЗИНЪ за освѣтление, авто.оболы, мотори, индустриални и технички чески дѣла, МИНЕРАЛНИ и ЦИЛИНДРОВИ МАСЛА, ГАЗОЙЛЪ (НАФТЪ) за Дизелмотори, ПЖУРА за гориво въ парни котли, КАТРАНЪ, ПАРАФИНЪ, АСФАЛТЪ и всички други нефтени продукти.

Цѣни и условия най-износки.

Моханъ Вайкстраудъ & С-ие
БУРГАСЪ.

Международни транспорти.

Обезмѣтиване, комисиона, инкасо.

Прѣдставители на Първо Българско Акционерно Дружество за международни транспорти въ София.

И. КРАТКИЙ—ПРЕРОВЪ—Моравия

I-ва Чехска Придворна Машинна Фабрика

за земледѣлчески машини и оръдия

съ мелничарски, спиртни, захарни и пивоварни отдѣли.

Главенъ прѣдставителъ за България: Юр. Данаиловъ

Адресъ: Havličkovo nám. 2.
(Хавличково).

Дружество Братя Нобелъ

Руски Батумски газъ отъ собственитъ имъ извори въ Баку.

= ГАЗЪ въ сандѣци и бѣчви. =

БЕНЗИНЪ за автомобили, освѣтление и всички технически дѣла.

Централа въ СОФИЯ.

Депозити: София, Варна, Бургасъ, Пловдивъ, Сящовъ и Русе.

ЯНКО ЯН. ТАНКОВЪ & С-ие,

колониални, мелѣзарски и бояджийски стоки на едро.

= РУСЕ. =

Телегр. адресъ: ТАНКОВЪ, Русе.

Телефонъ № 323.

КОЛОНИАЛЪ: кавай, пшадъръ, сапунъ, сарделки, руски кримели, бонбони, бисвити, вѣжа, върви, канай, кафе, чай, захаръ, мѣа за сирено, оризъ, свѣщи, синъ камѣтъ, рафия, сода за пране, за сапунъ и за хабъ, дървено, сѣдногледово и сусамово масло, фасѣджи, кофи, опетъ, лимонова солъ, маслини, пиперъ, леблеби, стафиди и пр. ЖЕЛѢЗАРСКИ СТОКИ: брави, панти, гвоздени, каяри, ерендета, кося, кофари, мотики, лѣзгари, вѣли, макари чулупени, мутори, нили, стрпове, бодлива телъ, санджире, триопи, бични, сѣта за чѣлки, цинк, мѣжа, чукове, врати, табли за соби, наковадни, ламарина и др. БОЯДЖИЙСКИ СТОКИ: Безиръ, пинквѣйтъ, окри, бои за бевиръ, памукъ и вѣтна, четки, лакове, миньонъ, туктаал и пр. Стоки първокачествени, задоволяващи всички вкусове, цѣни умерени, по-сѣдни, не търпящи никаква конкуренция, изпълнение поржкитъ точно, бързо и акуратно.

Комплектни СОДО-ЛИМОНАДЕНИ инсталации

система Хуго Мосблехъ-Кьолнъ

АПАРАТИ за ПИВОВКАСЪ

АПАРАТИ за точене и пълнене БИРА въ стѣкла система Албертъ Пио — Парижъ

ЛИМОНАДЕНИ, ВИРЕНИ, ПИВОВКАСНИ, СОДОВИ и др. С Т Ъ К Л А

НАТУРАЛНА ТЕЧНА УНГАРСКА ВЪГЛЕНА КИСЕЛИНА.

Прѣдставителство и складъ за България при

Велико Жрд. Мевекелевъ & С-ие — Русе.

ТЪРГОВСКО-ИНДУСТРИАЛНА БАНКА

ПЛОВДИВЪ

Основенъ капиталъ 1,000,000 лв. напълно внесень

Основана 1895 година

Извъртва всѣкаквъ видъ банкови операции:

свонтира търговски ефекти; прави заеми срѣщу лични гаранции и съ залогъ на цѣнни прѣдмети и стоки;

Открива текущи смѣтки срѣщу лична гаранция и вносе на недвижими имоти; Купува и продава чекове за въ България и странство;

прави и парияни прѣводи;

Купува и продава разни цѣнни книги и стоки за чужда смѣтка;

РАЗНИ ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА.

Приема влогове:

БЕЗСРОЧНИ съ 5% годишна лихва. СРОЧНИ за до 1 г. 5% годишна лихва. СРОЧНИ за 1 година и нагоръ 6% годишна лихва.

Телеграфически адресъ: „ИНДУСТРИАЛНА БАНКА“.

Телефонъ № 10.

ХРИСТО КИРЧЕВЪ

ВАРНА—БУРГАСЪ.

Продава винаги на сравнително износни цѣни на едро и дребно: Първокачествени английски каменни въглица КАРДИФЪ, АНТРАЦИТЪ, КОКСЪ ЧУГУНЪ и ОГНЕУПОРНИ тухли.

ТУРСКИ ВЪГЛИЩА, МАРСИЙСКИ КЕРЕМИДИ и др. Поржкитъ изпълнява добросъвестно, оферти и мѣстри изпраща при първо поискване.

Телефони:

ВАРНА — 280.
БУРГАСЪ — 101.Адресъ за телеграми:
КИРЧЕВЪ.

Б.А. ПЕРСИЙСКИ СИЕ

София, бул. Скобелев, 25.

Проявяват **ИСТИНСКИ ПЕРСИЙСКИ КИЛИМИ**
гарантирани във всяко отношение.

Изработват се килими по поръчка, а в склада
се намират най-разнообразни такива.

Телефон № 1212.

Телефон № 1212.

Българска Банка и Търговско Акционерно Дружество

Société Anonyme Bulgare de Banque et de Commerce

Основана съ съдействието на Société Anonyme Hongroise
de Banque et de Commerce, Budapest.

Централа в София, улица „Кн. Клементина“ № 2.

Кореспонденти във всичките по-главни градове в Бълга-
рия и странство.

Извършва всякакви банкови операции, като:
Аванси срещу цѣнни книжа и стоки, търговски сконтъ, покуп-
ка и продажба на мѣстни и инострани цѣнни книжа; чекове,
кредитни писма и пр. Даване гаранция за търгове и пр.

Према влогове:
Безсрочни съ 5% год. лихва. Срочни по споразумение
споредъ срока и сумата. За улеснение Банката издава
спестовни книжки.

Телеграфически адресъ: „Колонияле“ — „Coloniale“.

Заводи Сименс Шукертъ

КЛОНЪ ЗА БЪЛГАРИЯ.

СОФИЯ

ул. „Московска“ № 1.

ВАРНА

ул. „Панагюрска“ № 1.

Постояни складове за продажба на всякакви материали:
ШНУРОВЕ, ЖИЦИ, КАБЕЛИ, ФАСУНГИ, ЕКОНОМИЧЕСКИ КРУШНИ

„ТАНТАЛЪ“ и „ВОТАНЪ“

чиличени търби (пешелъ) и принадлеж-
ности, гумени търби и осветителни тѣла.

— Динамо-машини, електро-мотори, —

вентилатори и електрически апарати за
ГОТВЕНИЕ И ОТОПЛЕНИЕ.

Извървателни инструменти отъ всякакъв родъ.

Извършва всякакви видове електрически инсталации за
освѣтление, прѣнасяне на енергия и комплекти елек-
трически наредби за индустриални цѣли.

Свъръти по всякакви инсталации изъ
областта на електро-техниката се даватъ
въ всяко врѣме

БЕЗПЛАТНО

МАРИНОВЪ & С-ТЕ

ул. „Цариградска“, Варна.

Продажба на едро.

Продажба на едро.

Магазина и склада сж отлично асортирани съ **естествен вина**
въ блъчи и бутилки и съ **всичките видове финни напитки:**
ликюри, коняци отъ разни фирми и пр. Намира се най-
разнообразенъ асортиментъ отъ разни **шоколади, бисквити,**
карамели руски и швейцарски и други захарни и шоколадни
сурогати. Особенъ разнообразенъ асортиментъ има отъ
шампански вина — *отъ най-ефтиното до най-скъпото и най-*
финното.

Цѣнитъ отъ склада сж такива, че правятъ безплатенъ риска за всички
купувачи на едро да си поръчватъ и изписватъ отъ стран-
ство който и да е отъ горѣизброенитѣ артикули.
Склада продава на цѣни и условия безъ конкуренция
и отъ странство.

Johnston Line.

Отъ ЛИВЕРПУЛЪ и АНВЕРСЪ.

s/s „Incemore“ се очаква въ Варна кѣмъ 22 Априлѣ 1914
s/s „Teemore“ „ „ „ „ 1 Май 1914

Deutsche Levante Linie.

Отъ ХАМБУРГЪ.

s/s „Deriudje“ се очаква въ Варна кѣмъ 20 Априлѣ 1914
s/s „Pudros“ „ „ „ „ 1 Май 1914

Отъ АНВЕРСЪ:

s/s „Brymanthos“ се очаква въ Варна кѣмъ 18 Май 1914

Hamburg Amerika Linie

Отъ NEW-YORK:

s/s „Corcovado“ се очаква въ Варна кѣмъ 2 Май 1914

За павла и други свѣдения да се адресира до Г-да
Братя Золасъ — Варна.

Д-ръ И. Квачковъ.

Развитието на личнитѣ разходи.

(Продължение отъ бр. 539, 541 и 543).

За насъ тукъ е важенъ правилния
и истински отговоръ на питането:
коя сж причинитѣ и при какви усло-
вия настана поскъпяването на жи-
вота.

Ако се доберемъ до желания въ-
рентъ отговоръ, тогава вече можемъ
да си задаваме въпроса, по кой на-
чинъ бихме поевтинили цѣната на
живота.

Като причини за поскъпяване жи-
вота и слѣдватъ, за увеличаване лич-
нитѣ разходи мисли слѣдуюцитѣ да
принадлежатъ между най-сжщствен-
нитѣ за България.

1) Почти неоткаваното бързо по-
раждане на нови „мушкетѣ“ у насе-
лението, чийто удовлетворение наложни
по голѣми разходи и далечъ несъраз-
мѣри съ нарастването на материал-
ното състояние, особено на гражда-
нина.

2) Вързото повдигане на материал-
ното състояние на нашия произво-
дителъ несъразмѣрно съ онова на
гражданина и надвишаващо личнитѣ
нужди на първия при по-малката му
културностъ.

3) Увеличението на консомпцията,
възбуждане нарастването на насе-
лението и на нуждитъ му, между дру-
гото по отношение на храната.

4) Почти непрѣкъснатото намаля-
ние на производството на животни
отъ извъншното врѣме насамъ и дѣ-
жимо: а) на замѣняването, макаръ
частично на работни добитѣкъ съ
коне и машини; б) на улесненето на
прѣвоза и съобщенията чрезъ же-
лѣзницитѣ; в) липсата на рационална
система отъ страна на държавата
срѣмо земледѣлското производство
изобщо и главно нерационалното рѣ-
ководене българското земледѣлие и
скотовъдство.

б) Неурегулиранитѣ отношения меж-
ду производителъ и купувача. У насъ
нѣма посредници между тѣзи двѣ кате-
гории и за туй не може да се обви-
нява несжществуещото посредниче-
ство за причина на поскъпяване. Кѣмъ
тази причина съвпадатъ: а) по-го-
лѣмитѣ нужди на чуждия (турския)
пазаръ; б) узаконяване на мѣрки,
които сѣмъ производството, защото
то не бѣше подготвено за тая изне-
нада и не е въ състояние за много
години да съгласува дѣйствиетъ си съ
последнитѣ отъ нейното приложе-
ние. Тукъ е дума за закона за мѣр-
китѣ.

6) Въвеждането на акциза и по-
голѣми мита, които макаръ изключи-
телно да лѣгнаха върху гражданина
изобщо и особено върху чиновника,
не можаха да не послужатъ за при-
чина на увеличаване стойността на
произведената отъ първа необходи-
мостъ и за производството.

7) Създадения протекционизмъ за
несжществуещата индустрия. Въ ми-
нута на заинтересувано настроене
правителството се прѣстори да въвра-
ти, че индустриата непрѣменно ще се
чороди и развѣтѣ, щомъ се съиде
законъ за специални облиги и въ сѣ-
ция духъ се прѣвърза съ разшире-
ние на държавната желѣзнопътна
мрѣжа, като че-ли нѣкаждъ е имало
примѣръ, гдѣто желѣзницитѣ сж ро-
дили индустрията.

Резултатитѣ отъ привилегитѣ за
текотливитѣ издѣлия сж на лице. Тѣ
установяватъ, че облигитѣ сж резер-
вираны изключително за самитѣ фаб-
риканти, но не и за потребителя или
за производителъ на сурови продукти.

Занаятъ и художество.

Писано е и говорено е доста за
нашитѣ занаяти. Но сравнително тѣх-
ната важностъ, сравнително мѣстото,
което тѣ заематъ въ нашата промиш-
леностъ, недостатъченъ е интересъ у
държавна, общество, па и у занаятчи
къмъ тѣхъ. И наистина, достатъчно
ли е вниманието, което до сега сме
обърнали къмъ занаятитѣ, щомъ по-
слѣднитѣ по число на хората, които
влагатъ трудъ въ тѣхъ, идатъ слѣдъ
земледѣлцитѣ?

Нашата страна въ последнитѣ го-
дини значително напѣдна въ индустриално и търговско отношение. Ино,
напротивъ, по отношение на индуст-
рията тървѣла малко, да не кажемъ
никакъ, има да завиждаме на близки-
тъ си съседъ. Индустриата, обаче,
слави и прѣвитава само отдѣлни де-
птрове и области. Ти, нека признаемъ,
дава поминѣтъ на значително по мал-
ко свѣтъ отъ занаятитѣ. И ако Бл-
гария се характеризира като земе-
дѣлска страна, не по малко харак-
терно за нея е и занаятчиството.

Прѣди да се изказваме върху заная-
титѣ, прѣди да търсимъ недостатъ-
цитѣ имъ и сочимъ срѣдства, които
ще ги направятъ жизнеспособни, нуж-
но е, слѣдъ като признаемъ, че на-
шето занаятчиство е важенъ про-
мишленъ клонъ у насъ, да отхвър-
лимъ рѣшително онии скептицизмъ по
отношение възможността да бждатъ
тѣ модернизираны. Защото до скоро,
наравлено съ неуборното ужъ твър-
дение на нѣкои, че дребната собствен-
ностъ пропадне, че пропадне, пропо-
вѣваме се така сжщо, че и занаятчи-
тъ гаснатъ и ще се загубятъ. Това
убиваше надеждата у самитѣ занаят-
чи; самата държавна по тактъв на-
чинъ прѣви опитъ да помогне на за-
нятчиството тѣхъ, че издаваше у себе
си слаба въра въ бждещето на за-

нашитѣ занаяти. Това не трѣбва така да бж-
де — преса, компетентни лица и крѣ-
гове, държавна трѣбва да се прите-
жатъ въ помощъ на занаятчиитѣ по
начинъ, отъ който да личи, че вървата
въ свѣтло занаятчиство бждатъ е не-
поколебимо заседнала у насъ. Само
ако заживѣемъ съ живота на занаят-
чицата, ако силно се заинтересуваме
отъ неговата сждба, само тогава ще
доловимъ слабитѣ страни на занаят-
чиитѣ и само тогава ще можемъ да
посочимъ радикални срѣдства за тѣх-
ното съживяване и модернизиране. —
Какво прѣтури новото врѣме къмъ
умѣнното на стария занаятъ, къмъ
неговата професионална сжщностъ?

Държавата на два пати правѣ опитъ
сж законъ да организира еснафъ,
като смѣташе, че съ това ще ги
подпомогне. Уреждаше се занаят-
чицки курсове своего рода отъ пѣ-
тухуши учители, дѣлаше се примѣръ
и подготовка съ нѣколко занаятчицки
училища. Най-сетнѣ, направи се нѣ-
що и по отношение кредитъ на за-
нятчиитѣ; цѣнейки добръ тѣхъ опитъ
и срѣдства, азъ ги считамъ твърдѣ
недостатъчни.

Душата на занаятчицата съ тѣхъ не
е засѣната. Тая душа на занаятъ, за
занаятчиството, душата на занаятчицата
ще бжде засѣната, когато се влѣ-
жатъ въ занаятитѣ не само нови по-
тоци отъ млади сили, но и когато
виждаме между послѣднитѣ интеле-
гентни, прѣдприемчиви натури. Съ-
срамъ трѣбва да констатираме, че и
малцина младиже свѣршили занаят-
чицки, професионални училища, вмѣ-
сто да влѣзатъ въ професията за
примѣръ, търсятъ чиновнически, уни-
зители, дребни чиновнически мѣста.
За голѣма радостъ нѣкъ констатараме,
макаръ и рѣдки случаи, когато хора
съ общо сѣрдно образование, безъ
подготовка въ училище за нѣкой за-
нятъ, работятъ послѣдния. Това сж
самоотвержени младиже, които дѣ-

жавата въ стремѣжа си да подпомогне
модернизирването на занаятитѣ трѣбва
да използва.

Слѣдъ техническата подготовка отъ
голѣма полза за еснафитѣ бждѣ били
професионални листове, списания и
пр.; но тавиwa листове безъ най-инте-
лигентни хора въ професията не се
заряждатъ. Може вече при тѣзи прѣд-
поставки да има значение занаятчи-
цки кредитъ по каква полза, че за-
нятчицата има леснодостъпенъ кре-
дитъ, когато той поради своя духъ,
поради начина, по който работи, за-
доволява се съ малката своя сир-
мишка? При такова съживяване на
занаятчицата, на занаятчиитѣ изпользу-
ватъ курсове, изпити, камари, учи-
тели, командировки и пр. При разни
опити по-рано на отдѣлни лица и на
държавна да подпомогне занаятчи-
ството азъ съмъ чувствувалъ, дру-
жейки и разговорайки съ мнозина за-
нятчи, какъ тѣзи опити се явяватъ
безъ да затрогнатъ душата на за-
нятчицата. Душата на занаятчицата,
неговото достоинство, его кое трѣб-
ва да се ангажира; неговото по-
ложение да се почита отъ разбрани-
тъ поне хора не занаятчи. Нека ин-
телигентни, публицисти, писатели,
внушатъ почитъ, общъ къмъ този до-
стоенъ, славенъ борецъ въ живота —
занаятчицата.

Въ училищата, общеобразователни
и професионални, всѣки ученикъ и
учителъ да знае стиховетѣ „Занаятъ“,
въторжена похвала, заслужена по-
читъ на нашия писателъ художникъ
К. Величковъ къмъ занаятитѣ. Тая
художествена, ограничено макаръ, но
все пакъ не принудено — отъ учил-
щата ще създаде обаяние, початъ,
общъ къмъ занаятитѣ.

Знае, какъ единъ опитенъ учителъ,
еднѣтъ добръ, съ широкъ погледъ и
съ изпитано родолюбие педагогъ, по-
готовяйки и всажайки поменатата де-
кламация въ душата на питомцитѣ си,
заинтересувайки душата на учени-
цитѣ си, прѣдизвиква общение на учени-
цитѣ си съ възрастни и млади за-
нятчи. Каква радостъ чувствуваша
послѣднитѣ, когато отъ трибуната на
учителя-литераторъ се разнасяше ог-
нена, непоколебима, основателна защита
на занаятитѣ. Колко много цѣнни
занаятчиството такова застъпниче-
ство на достоинството си, застъпни-
чество единствено лишено отъ користъ.
Не говоря, че на младежитѣ цѣло-
нещѣно трѣбва да се говори да ста-
ватъ занаятчи или пъкъ да имъ се
прѣдписватъ правила за обноски съ
занаятчиитѣ.

Азъ казвамъ, ако има учители, па
и родители, добри възпитатели, нека
въжновено само използватъ словото
си, за да прѣдставятъ на питомцитѣ
си голѣмото уважение, което дължимъ
на занаятчиитѣ. Ако пъкъ тѣхъ не-
пременно могатъ да извикатъ и общъ
къмъ занаятитѣ, още по добръ. На
писатели, публицисти сжщото поже-
ление, каквото и на възпитателитѣ.
Надъ и тѣхъ се възпитатели и то общи,
отъ сериозно значащо възпитатели?
— Нека, прочее, въ семейство, въ
училище и вънъ отъ него използваме
художеството въ неговата форма поези-
я, за да създадемъ внимание, по-
читъ и общъ къмъ занаятитѣ. До
колко сме азъ по отношение почитъ
къмъ занаятитѣ, къмъ физическия
трудъ, свидетѣлствува държавниятъ на
граждани и гимназиста съ ученици
отъ професионални училища. Въгвѣ-
дѣтъ се е прѣдразсѣдѣкъ у масата и
интелигентията, че професионалитѣ,
техническитѣ, занаятчицкитѣ училища
сж сборница на некадѣрници, не-
пастѣнци. Въ най-добри случаи гра-
даниитѣ и гимназиститѣ имъ отира-
ватъ усмивка на съжаление. Това е
органически порокъ въ душата на ма-
сата и интелегентията. Този порокъ
кажъ какъ трѣбва да се атакува въ
училище и вънъ отъ училище. Сега
особно, да се прѣнебрѣгва труда, за-
нятчиитѣ, да се прѣзиратъ даже, е
чудовищно. Слѣди ли сме, че ви-
соки чиновници по ограничение на
права, по липса на самостоятелностъ
и въ много други отношения има да
завидватъ на занаятитѣ? Вървамъ
мнозина голѣми чиновници и замони-
жидани силноже завидватъ на живота,
на народния трудъ, па и на прехода
на глоривскитѣ културации, напр.,
които създадохъ общарската фабрика
„Прогрѣсъ“. Колко примѣръ, колко
обезсърчени, разубѣждавания и прѣч-
ки трѣбаше да погизатъ.

Подобни борци за истинския прогрѣ-
съ не заслужаватъ ли, щото иску-
ството да изрази едно обаяние за тѣхъ?
Защо на ученицитѣ отъ професионал-
нитѣ училища не се прѣподава поне
еднѣ сѣдмично похвална поезия,
въ която да се кондензира пламена
защита на благородния физически,
занаятчицки, технически трудъ? Ето
допирна точка на художеството въ
широкъ смисълъ съ занаятитѣ. Въ
тѣснѣтъ смисълъ художеството живо-
писъ, скулптура вече е отъ жнзнено
значение за занаятитѣ.

Погрѣшно се слѣди и реформи-
ра занаята, а о наблюдаваме занаятчицата,
какъ се прѣтвора за работа, какъ из-
рѣбта своя артикулъ и какъ го про-
продава. Искаме ли да разберемъ и
помогнемъ на занаятчицата, тѣмъ на-
посава трѣба го слѣдимъ. Гледайте го,
той се връща отъ пазаръ близкъ или
далеченъ, дѣто е ходилъ да разпро-
дава стоката си. Нищо не го патайто,
а сѣмъ живѣе израза на лицето му,
болки ви сж познати. Дѣтѣни сме
прочее, тѣй да се разберемъ съ прѣд-
ставителитѣ на два поне еснафа.

Г. е гртнартъ. Връща се отъ гра-
да С., дѣто е занесълъ отбрана сто-
ка срѣщу голѣмъ празникъ, на го-
лѣмъ пачиуръ. Радостта му е нео-

писуема, той тържествува. Ще се из-
лъжѣ, ако мислите, че причинитѣ
сж прѣти, които донесѣтъ. Дѣйстви-
телно, той доста, много за негова ео-
нафъ, пари е донесѣлъ, но неговата
радостъ има съвършено друга при-
чина, която самъ тѣй ще ни каже.
„Миналата година, казва, нѣко знае,
каква стока закарвахъ, знае, че я
разпродадохъ веднага, леко и донесохъ
доста пари. Грънчаритѣ отъ Т. ку-
пиха за моделъ по единъ отъ моитѣ
сждѣве и тази година съ кола зане-
соха такива.“

Разпродадохъ, разбира се, но каква
бѣ тѣхната наенана, когато видѣха,
че тази година азъ не нося нито еднѣтъ
досущъ сжщъ сждъ на миналогодиш-
нитѣ.“

Ето, прочее, съ гдѣ изтича ра-
достта на този скромнѣтъ труженникъ.

Прѣди да изработи сждѣве, слѣдъ
като вземе прѣдъ видъ общитѣ усло-
вия, на които трѣба да отговарятъ
разнитѣ видове сждѣве, той изработва
въ проектъ нарисувани най-разнооб-
разни форма. Полага имъ на рисуана
още бои и, на които се установи, ра-
боти. Той рисува винаги прѣди да
изработи нонъ видъ сждѣве на чарка.
Неговото въжновение, прочее, не се
черпи никждъ другѣтъ освѣтъ отъ
художеството. Можете да не се съ-
гласите, че и това е художество. Па-
тайтъ, обаче, самия неговъ поклонникъ,
копира ли той.

Не, — твърди. Е, щомъ твори, гриз-
найте това, разберете неговата ра-
достъ, на наречете неговото художество
занаятчицкото рисуване — сжщностъ
та на работа си остава.

Културния — учителъ, талантливъ
художникъ, може би, еднѣтъ дѣтнѣтъ
случай за страната ни. Прѣди да
прѣиде голѣмата си радостъ, кактова
наятчица, за който по-горѣ говоримъ,
той ви въвежда въ своето ателие, дѣто
рисува редовно. Освѣтъ сериоз-
нитѣ си други качества, той е и май-
сторъ рисуващъ. Влѣзте тогава въ
аудиторията му — работилницата; ин-
тересъ, надпрѣварване, захватъ въ ра-
ботата — ето какво е създавъ този
художникъ културния. Намъ се стру-
ва, че е достатъчно за пѣлѣта на да
посочимъ на тѣзи два фактѣ, за да
се разбере, не само че не сж чужди
една въ други занаята и художеството,
но че тѣ сж въ голѣмо родство, че
безъ художеството занаятитѣ е осж-
дѣнъ на погибѣла Има, разбира се,
нѣколко само твърдѣ малко на брой
занаяти, които като че ли не могатъ
изпользува художеството, но тѣ сж,
които или ще се сролятъ съ худо-
жеството, или ще умратъ.

Какъ да се насатѣа художествена
култура у занаятчиитѣ? Отговарямъ:

1) Учете и като поменатата трѣб-
ва добръ да се цѣнятъ. Защо напр.,
да не възмѣсти той единъ отъ нещаст-
нитѣ инспектори по занаяти и труда?
Той трѣбва да се насърчи. Нека се
пише за него, пъкъ и той да пише.

2) Който занаятчи по собственъ
почитъ като първия е художникъ за-
нятчица, да не се оставя безъ под-
крѣпка, както е случая съ Г., който
искалъ командировки и машини отъ
държавата, безъ послѣдната да се от-
воге на молбитѣ му. А този занаят-
чица заслужаваше голѣма, много го-
лѣма поддрѣжка. На собствени прѣчи
той създаде такова обновление въ за-
нятъ си, каквото държавата до сега
съ всичкитѣ си пѣтуваща учители не
е постигнала за този занаятъ. Друго
е да се проповѣдава отъ София и то
отъ катедрата на професори модер-
низирването на този занаятъ, па и на
занаятчиството изобщо, друго е съ
живъ примѣръ, непринудено по соб-
ственъ почитъ и на свои пѣлѣци самъ
занаятчица да прави опити за модерни-
зиране на занаята си. Него може да
учите, той е захласналъ въ занаята
си, той ще ви чуе, той ще възприе
новото и, нека най-сетнѣтъ разбе-
ремъ, *той ще прѣдаде новото съ своя
примѣръ на свѣтлатата си.* Той о
призвания, макаръ и непланинъ отъ
държавата учителъ по занаята, трѣб-
ва да видите, съ какъвъ интересъ
инертнитѣ ужъ, за държавнитѣ учи-
тели по занаятитѣ занаятчици слѣдятъ
за новоститѣ, най-прѣбитѣ новостъ,
които тѣхни увлеченъ събратъ внася
въ занаята, какъ тѣ погледатъ тѣхъ
новости и какъ за винаги ги усво-
ватъ и прилагатъ на дѣло. Вѣтъ да
обосноваваме по нататѣкъ отъ психо-
логическо гледище пѣтвенството на
тѣзи занаятчици, които ние прѣпорѣж-
ваме за учители по занаятитѣ, ние
сѣмътаме, че за напѣрѣлъ държавата
не ще прѣнебрѣгва такива подачи въ
занаятчицки трудъ.

3) Художници по професия, които
сж се интересували отъ приложение-
то на искуството въ занаятитѣ, да
се ангажиратъ непрѣменно въ занаят-
чицкитѣ курсове, уреждани отъ ми-
нистерството, търг.-инд. камари и пр.
У насъ не липсватъ художници, ко-
ито не само да се интересуватъ отъ
занаятитѣ но и да сж правилни основни
проучавания на различни занаяти отъ
гледѣще на искуството.

4) Култивирание художествена вкусъ
занаятчиитѣ чрезъ специални худож-
ествени списания, уреждана на ко-
то ще бжде прѣдметъ на отдѣлна
статия.

Недѣлко Каранешевъ

Андрѣй Момеринъ

ФАБРИКА

за кожи и кожени издѣлия

Специалитетъ

ДАМСКИ ЧАНТИ.

Габрово.

